

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De seruandis quibusdam rebus, vt sine proprio & aliorum damno
succedant Missiones. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

ter equum necessitati cedere. Nam si liceret quod de-
ceret, absolute per omnia & in omnibus preferendam,
vt vel solam, vel maximè colendam eam, que ad om-
nia valet, id est, pietatem prorsus irrefragabilis ratio
monstrat. Quid sit pietas queris? vacare considerationi.
Quod sit maximè in Meditatione. Non est
ergo negligenda, curat enim vitia & præseruat
ab iis. Alioqui, vt scribit S. Isidorus Pelusiota l. I.
ep. 391. Ridiculum est atque illepidum, aliis medici-
nam afferre conari, se ipsum autem egrotantem negli-
gere.

Hoc sensus, sed non nimium scrupuloso, in-
telligendus est S. Gregorius Papa, dum ait in 1.
Reg. c. 9. Exposit. lit. Rarò, inquit, Samuel videba-
tur in Ciuitate, videlicet rarè veniens, citò recedens.
Quo nimium Magisterio S. Ecclesie Doctor instruitur,
videlicet rarò sit in publico, frequens in secreto, vt
quò tardius aspicitur, deuotius veneretur; quia quò
amplius in secreto contemplationis latuit, Verbi
Dei thesauros ad eos qui se expectant, diuiores tra-
hit.

Quà in re tamen adhibenda moderatio iudicio
Seneca de Tranquil. cap. 15. Miscenda ista
& alternanda sunt, solitudo & frequentia, illa nobis
faciat hominum desiderium, hæc nostri, & erit alter
alterius remedium. Non sit tamen solitudo nimia
& meticulosa. Ideò P. Balthasar Aluarez, nostros
excitabat, ne essent nimium addicti recollectioni, &
negligerent agere cum proximis, sed de spirituali ani-
marum bono, ed quò ad eò esset proprium nostra voca-
tionis munus. Ideòq; dicebat, nimium hoc studium re-
collectionis in hominibus Societatis, non esse Spiritum
Dei, cum nobis constet Diuinam Maiestatem contra-
rium velle, ad quod nos vocauit. Nec illud est tutius.
Nam securitatem non dat angulus, sed protectio Dei,
qui etiam in cubiculo potest nos deserere, si propria vi-
olentate ad illud nos recipiamus: & proteget etiam in
medio foro, si ex eius obedientia eò nos conseramus. Nec
est vitiosum. Nam tali nimis amanti quietem, Deus sub-
trahit portionem spiritus, tanquam otioso & inutili
seruo. Et in eundem sensum nominatim propendebat,
quòd cum Christus Dominus noster ter in eadem nocte
orationem suam interrupperit, vt suos tres Discipulos
dormientes exaret, non ad eò sit mirum, si nos inter-
rumparamus aut omittamus nostram, quando id exigit
necessitas, ad excitandas animas somno peccatorum aut
teporis oppressas. Neque valet excusatio, quòd aliis ex
obligatione incumbat, illis necessitatibus attendere: prius
enim Samaritanus non passus est elabi sibi occasionem,
eò quòd alij eam neglexerint. Nam licet Sacerdos &
Lenita præterierint absque compassione eius, qui inci-
derat in latrones, & vulneratum reliquerant, ipse ta-
men suum iter interrupit & substitit, vt eius neces-
sitati subueniret. Non itaque negligenda sunt huiusmo-
di opportunitates, quando illas nobis Deus manife-
stat. Si inuenis, inquit, frustum aurum in terrà, statim te
ad illud accipiendam demittis, non quærens, cur ille qui
proceffit, non accipit. Quòdnam igitur aurum est pre-
tiosius aliquà animà? & quis thesaurus magis te potest
ducere: quàm si illam lucris eam idem Dominus di-
Lancicij Opusc. Tom. 2.

xerit: Si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum
eris. Quocirca bene dixit S. Greg. Nyllenus: Qui
humanam nouit naturam, nec totum quidem mundum
dixit satis iustam pretium, quod detur pro animà ho-
minis. Alludit ad illud Christi: Quid prodest homi-
ni, si vniuersum mundum lucretur, anima verò sue de-
trimentum patiarur, aut quam dabit homo commuta-
tionem pro animà suà?

Ier. 15. 19.
h. 4. in
Eccles.
Match.
16. 26.
Mat. 3.
36.

CAPVT NONVM.

De seruandis quibusdam rebus, vt sine pro-
prio & aliorum damno succedant
Missiones.

VT profit noster agendi modus supra ex-
plicatus, nobis in Missionibus valde atten-
dendum est ad Triã: Primò, vt actiones singulæ
& sermones fiant non ex impetu nature, sine
consideratione & circumspectione, seu, vt B.
Laurentius Iustinianus l. de discip. & perfectio.
Mon. Conu. c. 22. In conuersatione externorum
exigebat inter alia, vt sit, prudens maturitas, que in
sermonibus sit circumspecta, quæ cum sit pars pruden-
tiæ integralis iuxta S. Thomam 1. 2. q. 57. a. 6.
& 2. 2. q. 49. & Macrobius lib. 2. c. 10. in Somn.
Scip. sic describitur à Richardo V. c. p. 1. de ex-
term. mali. tr. 3. c. 15. Circumstantium malorum solli-
cita sagaxq; perscrutatio; ab aliis verò melius &
generalius: Accurata consideratio circumstantiarum;
Ideò prudentia maximè dirigere debet, nostros
sermones & actiones. Hinc Prou. 10. 19. Qui mo-
deratur labia sua prudentissimus est. Et Eccles. 21. 28.
Verba prudentum statera ponderabuntur. Ad hoc
conducat, si loquamur cum reflexione. Oportet
nos esse, inquit S. Basilius in Moral. Reg. 80. c. 13.
tanquam ocalum in corpore, vt videlicet habere dele-
ctum & bonorum & malorum sciant, atque vt Chri-
sti membra ad singula quibusque accommodata officia
dirigant. Immo ipsa verba talia sunt, & tali modo
in concione & in confessionibus, & in collo-
quiis priuatis proferantur, vt sint apta ad mo-
uendas animas ad Deum, tum ne possint pari
calumnias, & malas interpretationes & accu-
sationes. Nam, vt dicebat B. Maria Magdalena
de Pazzis 4. p. vitæ c. 21. Multoties cum quis deberet
iuuare, nocet proximo, tractando cum certâ astutiâ, &
verbis affectatis & sub specie adiuuandi illum, querit,
vt intelligat quod desiderat; & non tractando cum
simplicitate, nocet sibi & proximo.

449

Hinc dicere solebat S. P. N. Ignatius, vt scribit
Orlandinus lib. 16. n. 12. In Societate hominum ge-
nera duo esse: vnum eorum, qui extruerent solùm: alte-
rum eorum, qui simul inter extruendum destruerent.
Primum sibi genus probari, & hos esse, qui zelo vre-
rentur considerato, prouidentes, ne quam damni cau-
sam: non modò re, sed ne specie quidem darent; neque ij
offenderentur, qui si aduersarij fierent, possent nostrum
in Diuino obsequio, & salutis publicæ studio impedire
cursum:

450

B b

cursum: atque ad eam, qua rectè alioqui fierent, omittenda censebat, non damni privati formidine, sed operum respectu potiorum, quia sepe numerò dum parum caute quid attentatur, nec illud efficitur, & mora multis aliis obicitur.

451. Hinc, cum P. Michaël Nauarrus, et si esset, dono eximio sanitarum à Domino Deo ornatus, & miraculorum gratià (ipso S. Ignatio confesso, & probante Diuino donum) præditus (nam per sæpe complures ægros, solà manus impositione repente sanauit, non tantùm febres ardentissimas, sed etiam claudos, cæcos, mutos) tamen, cum acriùs pro Societate quàm par est, et si iustè, pugnasset, cohibens Episcopi Tiburtini Vlearium, qui ægrè ferebat à nostris Tibure ad populum verba fieri, & Ecclesiæ Sacramenta administrari, Ignatij reprehensionem non effugit. *Volebat enim suos omnes* (inquit Orlandinus l. 10. num. 75.) *B. Pater, etiam tum, cum pro Societate causa staret, non modò aduersus Episcopos, verùm etiam, erga eorum vicarios, summissè, modestèq; se gerere.*

452. Extat eiusdem rei præclarum documentum & exemplum S. P. N. Ignatij descriptum ab Orlandino libr. 13. numer. 6. Cum anno 1553. Palmius & Ribadeneyra singulis hebdomadis suo quisque die conciones haberent apud argentarios in vià, (italicè dicta, alli banchi) inde occasione accepta, vt Concionatorem id damnantem compitalium dictionum genus factò ipso resutarent, plurimo confluyente & honestissimo Auditore, & fructu extante ingenti ac multiplici, inductu maleuolorum, Vrbano- rum Præfectus satellitum, eùm suorum armatà manu interuenit, ac protinus magnà voce pro imperio tacere, ac descendere Palmium iubet. Qui eùm statim obsequi vellet, obseruandam dicens in administrando publicam potestatem, ecce in concione tumultus, cursariorumq; & corrupti arma, nec vox concionatoris demulcentis audiri. Denique satellites coacti sibi fugà consulere. Eodem die Præfectus, qui veniam sibi ab Ignatio exoraret, iussit sub vesperam, excusans, si quid per eam concionis frequentiam turbaretur, veritum se, ne sibi id fraudi esset. Accepta Ignatij satisfactione, postero die Palmium eodem redire, ac purgare inter concionem Præfectum iussit. Nec postea amplius reuerti permisit, vir modestissimus, & cui lucra animarum ea placerent, que quantum fieri posset, nullius in offensionem incur- rerent.

453. Huc referendum est aliud monitum eiusdè S. Patris, descriptum à Ribadeneyra lib. 5. c. 11. In omni sermone maximeq; in pacificandis hominum animis ac reconciliandis, in controuersis rebus definiendis, tractandisq; Diuinis rebus, eam moderationem cautionemq; adhibendam, vt nihil imprudenter excidat, sed verbum quodcunq; nostrum, cogitemus ad multorum aures perueniturum. Nihil autem perueniet, nobis vel nostro Ordini nociturum, si præmeditatè, & vt dicunt Itali (sanguine frigido) loquemur & agemus, præuicà consideratione, & sine impetu naturæ, rationem præueniente. *Que*

454. *si præluxerit, adhibebis semper in omni conuer-*

satione id, quod monebat S. Xauerius apud Turcell. libr. 6. cap. 12. summè necessarium, etiam in arcu familiaritate cum iis, qui videntur amicissimi, qui sæpè non vnus confidentià abusi, ei plurimùm nocuerunt postea. Apud eos, inquit, quibuscum versaris, quosuis amicos & familiares, ita semper te geras, vt si aliquando futuri sint inimici. Hac cogitatio lasciuientem licentià vitam, facile cohibebit, vt ne quid amicitia & familiaritate prouelicis offendas: simulq; talis cautio in verecundiam adducet, sine vllà causà, tibi amicitiam renunciandi. Quod et si in aliis rebus, tum maxime, in reuelandis secretis, seruandum est. Idèd Pronobis monet S. Spiritus: *Secretum extraneo ne reueles, ne 2. 9. fortè insulset tibi cum audierit, & exprobrare non cesset.*

Nil etiam de Principum moribus refer, quod eis nolles indicatum. Hinc Spiritus S. vt id persuadeat, etiam cogitationes de talibus vetat, & asserit dicta de illis peruenire omnino ad eorum notitiam: *In cogitatione tuà Regi ne detrahas, Ecclesiæ & in secreto cubiculi tui ne maledixeris diuini: quia 10. 12. & aures cali portabunt vocem, & qui habet pennas annuntiabit sententiam.*

Idèd S. Nazianzenus, Conuenit, inquit, nullum molestum verbum in Præfectos & Proceres proferre. Periculum est enim, ne id etiam quod occultè & remotis arbitris dictum fuerit, in lucem fortè veniat. Etenim soli & Diuini & magno Regi nunciij celeres & pennati omnia perferunt. Hoc significat alia Hyperbolica locutio Iuuenalis:

Secretum diuini vllum

Esse putas? serui vt taceant, iumenta loquuntur, Et canis, & postes, & marmora.

Omni enim sermo ad forenses famam, à domesticis manat auctoribus: vt scribit Cicero epist. de petit. Consulatus ad Marcum fratrem.

Secundò curandum est, vt in Examine conscientia, excutiamus facta & dicta nostra, an rectè processerint, præsertim dicta in Confessione Sacramentali. Hoc S. P. N. Ignatius dabat monitum iis, qui attendunt inuandis animabus aliorum, teste Ribadeneyra in eius vità libr. 5. cap. 11. Multùm enim dicebat cohibet, & quasi vinculis quibusdam exultantem naturam constringit, meditatio, & comparatio animi, & assidua accurataq; eorum que cogitaueris, dixeris, egeris, commemoratio. Quod si socium habeas, qui cum communicari hoc officium rectè possit, vltro & citro & ab illo moneri liberè & illam monere placidè velis.

Atque ita inter monita data Laynio & Salmeroni, dum ad Concilium Tridentinum mitterentur, hoc quoque S. Pater dedit, vt refert Orland. lib. 5. hist. Soc. numer. 26. Rogabit quisque singulis noctibus alternatim reliquos socios duos, vt ipsum corrigant, & vbi visum fuerit liberà oratione castigent, nec castigantibus causam facti redderit, nisi postulatus & iussus.

Hoc

Hoc ipsum à caelesti edoctus Magistro dicebat S. Xaverius in Indis, vt scribit Turfell. lib. 6. c. 13. in fine. *Quærendi, inquit, fideles amici ac monachi, qui si quid à vobis in vestris peccatum erit munere, amice vos libere, admoneant: vt vestra vitia quæ vos ipsos fugiunt (in suis enim quisque vitii hebetior est, quàm in alienis) per alios cognita exuat. Quod etiam faciendum in quotidiano conscientie examine dicebat S. Xaverius, apud Turfell. l. 6. c. 13. In Examine conscientie, inquit, interiore curâ speciatim exquiretis, ecquid peccatum à vobis sit, in concionando, in confessionibus audiendis, in congressibus & colloquiis, erig, deinde vobis cordi, vitia reprehensæ corrigere, animumq; noxiis affectibus repurgare.*

Tertio curandum est, vt nos & omnia nostra, profundâ meditatione, & oratione feruenti muniamus, ne dæmonis vel hominum malitiâ delectamur ipsâ viâ veritatis, aut ab aliis in plicatione animarum impediatur. Sed potissimum feruenti ac frequentiori oratione animanda sunt nostra verba, & petenda à Deo necessaria auxilia, tum pro conuersione animarum, tum pro nobis ipsis, ne diuturna cum sæcularibus conuersatio nostro spiritui obsit, ne dum lucrari alios volumus, nos ipsos perdamus.

Ideò P. Balchafar Aluarez, Magnæ aiebat esse necessariam virtutem, ne cum improbis & perditis hominibus agens, ipse etiam peccat, & innumera audiens impta, ipse etiam inepius fiat; & audiens mille sordes, & ipse insiciatur & maculetur, nec genia sua honoris idola, quod mundus adorat, stectat. Quod si ad euitandam aliquam iacturam, opus est magnâ virtute, quantum erit necessaria ad se ipsum & proximos custodiendos? Tali certe esse debet, vt ipsum virum, quod sensuales homines occidit, ipsum met nutriet. Id enim sibi vult illud

Officium: Peccata populi mei comedent Sacerdotes. Quare tunc optimo S. Dionysius aiebat: Neminem tuò posse magistrum agere in rebus diuinis, qui has non habeat conditiones. Primam, vt sit Deo similis; Secundam, vt is illam exponat ad volandum; Tertiam, ne is incurius tale munus aggredietur. Hac autem consequetur, si per orationem pendeat à Deo, magnâ fide ac fiducia, quod auxilium ab eo accipiet, à quo mittitur; nec patietur, ipsum in eo negotio perire, quod ipse iussu aggreditur. Ex parte tamen suâ conari debet, vt plurimos habeat oculos, quemadmodum caelestia illa animalia, seq; valde conuincere, ne liberam det oculis, lingue, aut manibus libertatem; nec ingerat se occasionebus, quas posset vitare: ex eis enim lapsus eueniunt, non verò ex illis quibus Deus illam immittit. Ad finem etiam ministerij sui examinet, quid egerit, & in quo limites suos excesserit: ac denique penam aliquam adhibeat, & remedium in suarum.

Hoc præmonuit Spiritus S. Eccli. 29. 27. *Recupera proximum, secundum virtutem tuam, & attende tibi, ne incidat. Cùm enim, vt ait S. Ioannes i. Ioan. 5. 19. totus mundus in maligno sit positus, periculum est, ne picem tangendo, inquinemur. Serpenti enim vitia, inquit Seneca ep. 94 & in proximum quemq; transfiliunt, & contactu nocent.*

Lancij Opusc. Tom. 2.

Ideò S. Ignatius, vt scribit Ribad. l. 1. c. 11. *Eis qui cum proximis agunt dicebat cogitandum esse, se non cum perfectis hominibus viuere, sed in medio nationis prauæ atque peruersæ: idè cauendum, ne illorum vitia nobis adherant. Vbi enim viri mixti feminis adiunguntur, talis conuentus occasio & congressionis turpitudinis causa est, inquit Clem. Alex. l. 3. pæd. c. 11. Et vt ait Tertulianus de spectaculis c. 25. Talium commercia scintillas libidinis constabellant.*

Ne ergo aduramur, ne, vt ait Seneca epist. 7. vitium vltum alij nobis aut imprimant aut allinam, muniamus nos accuratâ meditatione, & imploratione Diuinitatum auxiliatorum. Nam, vt bene ponderat B. Laurent. Iustinian. l. de agone Christi, c. 6: perpena Apostolorum dormitione in horto, & deinde fugâ: *Mens, inquit, si quando oratione neglectâ, caput ad sui custodiam dormit a-re, repente cupiditatibus frana laxantur, & immundis cogitationibus aditus referatur, atque non mediocriter sepe sepe, inchoat incendium charitatis. Attendendum itaque est meditationi & orationi in Missionibus, non minus, immò magis, ob maiora pericula, quàm domi. Meditatio enim, vt inquit S. Bernardus serm. 1. de S. Andrea, docet quid desit, oratio ne desit obrinet, illa, viam ostendit, ista deducit; Meditatione denique agnoscimus nobis imminencia pericula, oratione euadimus. Et libr. 4. de confid. c. 4. Describens Eugenio Papæ quales debeant esse adiutores pro iuandis animabus, inter alia ait: Tales esse debere, qui orandi studium gerant, & vsum habeant, & de omni re rationi plus fident, quàm suâ industria vel labori.*

Est & altera causa adhibendæ orationis, Lucrum animarum, ad quod cõducit Oratio, tum excitando nos ad eas querendas & Christo lucrificandas, tum impetrando necessaria nobis & illis ad hæc auxilia. Pulchrè hæc expressit S. Bernardus serm. 57. in Cant. post med. *Ponderans illa verba Cant. 2. Surge, prope amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Audit, inquit, Sponsa vt surgat & properet, haud dubium quin ad animarum lucra. Hoc siquidem vera & casta contemplatio habet, vt mentem, quam Diuino igne vehementer succenderit, tanto interdum repleat zelo, & desiderio acquirendi Deo qui eum similiter diligant, vt ortum contemplationis pro studio predicationis liberrime intermitteret; & rursum posita votis, aliquatenus in hac parte, tantò ardentius redeat in id ipsum, quantum se fructuosius intermisisse meminerit. & iterum sumpto contemplationis gustu, valentius ad conquirendum lucra, solitâ alacritate recurat. Et infra: *Vnicuique rei huiusmodi remedium seu refugium Oratio est, & frequens gemitus ad Deum; vt quid, quando, & quatenus, nos facere velit, assidue nobis demonstrare dignetur. Habes vt ego opinor, tria hæc, id est, predicationem, orationem, contemplationem, in tribus commendata & designata vocabulis. Etenim meritò Amica dicitur, quæ Sponsi lucra studiosè ac fideliter, predicando, consulendo, ministrando conquirit. Meritò Columba, quæ nihilominus pro suis delictis in oratione gemens & suppli-**

cans. Diuinam sibi non cesset conciliare misericordiam. Merito quoque formosa, qua caelesti desiderio fulgens, superna contemplationis decorem se induit, horis duntaxat quibus commodè & opportunè id potest. Et post pauca: Perfectus omnis reputabitur, in cuius animà hæc tria congruenter atque opportunè concurrere videbuntur, vt gemere pro se & exultare in Deo nouerit, simul & utilitatibus proximorum potens sit subuenire: placens Deo, cautus sibi, vilius suis. Qui autem ferid meditationibus attendit in Millionibus, consequitur à Deo illius beneficio hæc omnia tria. Quocirca l. 1. de Consid. cap. 7. Monens Papam Eugenium sic scribit: Quoniam dies mali sunt, sufficit interum adinonitum esse, non totum te, nec semper dare actioni, sed considerationi aliquid tui, & cordis & temporis sequestrare. Et post pauca, enumerat bona considerationis. Primum, quidem, ipsum fontem suum, id est, mentem, de qua oritur purificat consideratione: Deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat: Postremò Diuinarum pariter ac humanarum rerum scientiam confert. Hæc est, quæ agenda præordinat, acta recogitat, vt nihil in mente resideat, aut incorrectum aut correctione egens. Hæc autem omnia necessaria sunt, vt sine damno nostro, & cum aliorum utilitate in Millionibus versemur. Non est ergo omittenda sed ferid adhibenda consideratio, intrinseca pars & essentialis nostrarum meditationum.

466. *Quæres, quantum temporis dandum Meditationi in Millionibus?*

Respondeo, duo tempora ei dentur. Primò, matutinum per horas, vti fit in Collegiis. Secundò, accedat frequens eleuatio mentis ad Deum, per orationes iaculatorias, quibus à Deo petamus, Primò, lumen ad tractandum ita animas, prout necesse est ad earum utilitatem. Secundò, gratiæ auxilia pro earum conuersione & pro profectu iam conuersarum. Tertiò, Dei protectionem efficacem, ne vlli succumbamus tentationi, manendo extra nostra domicilia, quin potius, vt præter merita multa, aliquà in re meliores effecti, domum suo tempore redeamus. Si autem cum magno animi ardore, etsi breuissimè, & sæpissimè ita orabimus, sentiemus in nobis magnam deuotionis copiam.

467. Hinc S. August. epist. 121. scribit: Dicuntur fratres in Aegypto, crebras quidem habere orationes, sed eas breuissimas, & raptim quodammodò iaculatas. Absit enim ab oratione multa locutio, sed non desit multa precatio, si seruens perseueret intentio. Nam multam loqui in orando, est non necessariam rem superfluis agere verbis: multum autem precari, est eum, quem precamur, diurnam & pià cordis excitatione pulsare. Et plerumque plus genitibus quam sermibus agit. plus fleu quam assatu. Et talem orandi modum S. P. Ignatius etiam Scholasticis tempore studiorum commendabat. Et commendatur à Cassiano l. 2. de instit. c. 10. & ab Abbate Isaac Coll. 9. c. vltimo.

Quid faciendum, si fructus non respondeat labori Missionum.

468. Si non viderint fructum correspondentem suis laboribus, non affligantur, sed benè cepta continent. Gutta cauat lapidem non vi, sed sæpè cadendo. Idè benè monet S. Chrysost. h. 41 in Gen. Non solum semel atque iterum hoc facite, sed semper. Nam etsi verbis tuis non obtemperat, postea obtemperabit, iterum tamen te videns irgentem, forte erubescet, & reueritus tuam curam, ab his qua offendunt desistet. Quod si verè non obdierit dictis tuis, perge tamen. Nunquam dic, inquit idem: Quia semel & iterum & tertio & sæpè dixi, & nihil profeci. Ne quæcas dicere. Nam quanto magis tu perseueraueris, tanto magis & merces tibi crescit. Saltem ergo tibi proderis, si Auditoribus eorum culpà non proderis. Boni enim (vt obseruauit S. Greg. l. 15. Moral. c. 17. al. 21. in illa verba Iob: Audite quæso sermones meos & agite penitentiam) Boni, inquit, cum loquuntur, duo sunt: quæ in suis locutionibus attendunt: vt videlicet aut sibi, aut Auditoribus suis, aut sibi soli proficiant, si Auditoribus prodesse non possunt. Cum enim benè audiuntur, bona qui dicunt sibi simul & Auditoribus proficiunt: cum verò ab Auditoribus deridentur, sibi procul dubio profuerunt, quos à culpà silentij liberos fecerunt. Nec tantum hæc ob causam profuerunt, sed & ob alias. Nam, vt docet S. Augustinus ser. 42. de Sanctis. Non quia ille remansit inanis, idè vos perdidistis mercedem, reddetur vobis pro voluntate uestra, reddetur vobis pro charitate quam impendistis. Continget id talibus quod Christus dixit Apostolis pacem annuntiantibus, quam si illi contemnerent, Ad vos reuertetur. Matth. 20. Meritò ergo S. Ignatius tales inquit imitari morem Angelorum, qui non turbantur dum eis non obeditur. Vide S. Chrysost. ser. in terræ motum & Lazarum col. 3. p. 96. to. 3. Ducaz.

469. Valet etiam pro solatio illud S. Chrysostomi h. de S. Phoca. Si, inquit, intrauerit lupus, ipsum agnum efficio, quantum in me situm est, sin autem noluerit, non id vitio meo fit, sed ex ipsius improbitate. Quandoquidem Christus etiam duodecim Discipulos habuit, & vnus factus est proditor, verum non propter Christum, sed propter animam eius vitiatam: & Eliseus discipulum habuit auarum, at, non ob imbecillitatem doctoris, sed ob discipuli negligentiam. Vide h. de Anna initio, quomodo concionator nò perdit lucrum, etsi Auditor non emenderet. Et Conc. rde Lazaro: Vtinam, inquit, oratio nostra profectus aliquid adferat. Quod si post nostram admonitionem in isdem vitio perseuerauerim, ne sic quidem nos desistemus illis, quod rectum est consulere, quandoquidem & aquarum vena, etsi nullus veniat aquarum, manant tamen: & fontes quamuis hauriat nemo, tamen scatebras emittunt, & amnes etsi nemo bibat, nihil